

DEN LANGE VEIEN TIL RETTFERDIGHET

Stortinget ønsket gjennom opprettelsen av rettfærdsvederlagsordningen å fremme rettfærdighet. Samtidig opplever flere av søkerne statens saksbehandling som et nytt overgrep.

Rettfærdsvederlag er en ulovfestet erstatningsordning opprettet av Stortinget. Ordningen er ment som et økonomisk vederlag til de som har lidd urett, og som ikke har fått kompensasjon for dette andre steder.

I praksis er det i utgangspunktet utarbeider to grunnvilkår for å bli tilkjent erstatning. Søkeren må ha kommet spesielt uheldig ut i forhold til andre det er naturlig å sammenligne seg med, samtidig som det offentlige er å bebreide. Søknader om rettfærdsvederlag forberedes av Statens sivilrettsforvaltning, og vedtak treffes av Utvalget for rettfærdsvederlag.

Den gjennomsnittlige saksbehandlingstiden er på nåværende tidspunkt om lag 24 måneder! For svært mange søkere er selve søknadsprosessen en belastning, fordi de igjen må forholde seg til forhold de tidligere har forsøkt å fortrenge.

En av JURKs klienter har per dags dato ventet over to år og fire måneder på at relevante dokumenter har blitt innhentet i saken. Slik saken står nå gjenstår de resterende forberedelser hos Statens sivilrettsforvaltning, før saken legges i ventekø for behandling hos Utvalget for rettfærdsvederlag. Fremmer denne saksbehandlingsprosessen egentlig den rettfærdigheten som Stortinget hadde i tankene da de vedtok ordningen?

For mange av JURKs klienter innebærer en behandlingstid på over to år, at deres psykiske helse blir betraktelig svekket underveis i søknadsprosessen. Det finnes eksempler på søkere som må gjenoppta behandling, samt søkere som ikke klarer å fortsette i sitt arbeid. De som rammes hardest er ironisk nok mennesker som tidligere har lidd umenneskelig urett, og som staten ved opprettelse av rettfærdsvederlagsordningen har ønsket å gi en håndsrekning.

For andre offentlige organer forventer samfunnet generelt en relativt rask saksbehandling. Flere av JURKs klienter føler seg ikke komfortable med å purre på saksbehandlingstiden, da foranledningen til søknaden om rettfærdsvederlag ofte skyldes tidligere overdrep fra det offentlige. JURK ønsker på vegne av disse klientene å sette søkelyset på problemet, og ønsker med dette en debatt omkring mulige løsninger.

JURK foreslår at Stortinget foretar en grundig gjennomgang av rutinene for behandling av søknader om rettfærdsvederlag. Kanskje en ordning hvor Statens sivilforvaltning gis myndighet til å innvilge søknader om rettfærdsvederlag vil kunne bidra til å sikre en raskere saksbehandling.